

Juliusz Manikow

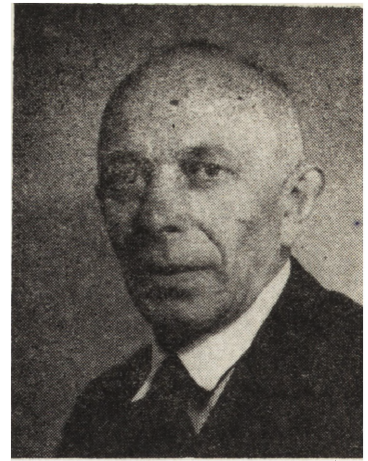
Zasłużony konserwator zabytków : w 20 rocznicę śmierci prof. dr. Józefa Karola Klussa

Ochrona Zabytków 40/4 (159), 328

1987

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Zasłużony konserwator zabytków (w 20 rocznicę śmierci prof. dr. Józefa Karola Klussa)

Przed 20 laty, w dniu 5 lutego 1967 r., zmarł w Pszczynie wybitnie zasłużony dla kultury naszego kraju konserwator zabytków, prof. dr Józef Karol Kluss.

Urodził się w dniu 4 listopada 1890 r. w Nowym Siole (Małopolska Wschodnia). Świadcтво dojrzałości uzyskał w Krakowie. W czasie I wojny światowej walczył w Legionach, skąd wyszedł w stopniu porucznika. Na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego studiował historię sztuki oraz malarstwo w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie w klasie prof. Józefa Mehoffera. W latach 1923–1925 kontynuował studia z zakresu historii sztuki w École de Louvre i Académie de la Grande Chaumier w Paryżu jako stypendysta rządu francuskiego.

W roku 1931 za pracę: *Aleksander Kotsis – jego życie i działalność artystyczna* uzyskał na Uniwersytecie im. Jana Kazimierza we Lwowie tytuł doktora nauk filozoficznych.

Od wczesnych lat swojej pracy zawodowej poświęcił się działalności konserwatorskiej. W latach 1930–1939 był konserwatorem na województwa: warszawskie, łódzkie i białostockie, a w późniejszym czasie również i kustoszem Muzeum w Belwederze.

Już latem 1944 r. wznowia swoją działalność. Zostaje szefem Wydziału Ochrony Zabytków Resortu Kultury i Sztuki PKWN w Lublinie, a następnie w Warszawie.

Od 15 maja do 31 grudnia 1945 r. sprawuje urząd konserwatora wojewódzkiego w Przemyślu. Dzięki Niemu wiele miejscowości, m.in. Dukla, Haczów, Rymanów, uzyskało wysokie rządowe dotacje na prace konserwatorskie.

Przez osiem lat, poczynając od stycznia 1946 r., prof. J. K. Kluss jest konserwatorem woj. śląsko-dąbrowskiego.

Równocześnie zorganizował Muzeum Wnętrz Zabytkowych w Pszczynie, a od jego otwarcia w dniu 9 maja 1946 r. do dnia 31 lipca 1949 r. był jego dyrektorem (zob. tom III rocznika: „Materiały Muzeum Wnętrz Zabytkowych w Pszczynie”, Pszczyna 1984). Po raz drugi prof. J. K. Kluss kierował tym Muzeum jako jego kustosz od maja 1954 r., zaś jako jego dyrektor od 1 lipca 1958 r. do 31 czerwca 1962 r. Ponadto w latach 1950–1954 wykładał historię grafiki w Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach.

Prof. J. K. Kluss w ciągu nieomal 40 lat swojej działalności zawodowej prowadził prace konserwatorskie w wielu obiektach zabytkowych pochodzących z różnych okresów historycznych – od X aż po XX w. Szczególnie wielki wkład wniósł w dzieło ratowania zabytków po II wojnie światowej, gdy trzeba było dźwigać wszystko z ruin.

Spośród Jego prac konserwatorskich przykładowo można wymienić farę Witoldową i cerkiew na Kołozy – w Grodnie, kolegiatę w Łęczycy, kościółek w Siewierzu, rotundę w Cieszynie, cerkiew w Supraślu. W uznaniu swoich zasług otrzymał szereg odznaczeń państwowych, m.in. Zasłużonemu w Rozwoju Województwa Katowickiego.

Zmarł w dniu 5 lutego 1967 r. w Pszczynie i tam został pochowany na zabytkowym cmentarzu Św. Jadwigi.

Juliusz Manikow